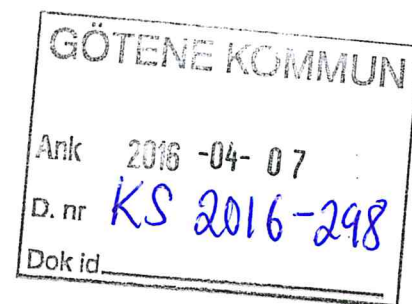

Hans Axelsson
Karin A Johansson

Mars 2016

Granskning av årsredovisning 2015

Götene kommun

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
2.3.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	5
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten	5
3.1.1.2.	Investeringsredovisning.....	6
3.1.1.3.	Driftredovisning	7
3.1.2.	Balanskrav	7
3.1.3.	God ekonomisk hushållning	7
3.1.3.1.	Finansiella mål	7
3.1.3.2.	Mål för verksamheten	8
3.1.4.	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag.....	9
3.2.	Rättvisande räkenskaper	10
3.2.1.	Resultaträkning	10
3.2.2.	Balansräkning.....	10
3.2.3.	Kassaflödesanalys.....	10
3.2.4.	Sammanställd redovisning	10
3.2.5.	Tilläggsupplysningar	11

1. Sammanfattning

Utifrån genomförd granskning gör vi följande bedömning av kommunens årsredovisning:

- Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.
- Årsredovisningen är i övrigt i allt väsentligt upprättad enligt lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Följsamhet till gällande rekommendationer redovisas under redovisningsprinciper.
- Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b). Resultatet enligt balanskravets bestämmelser uppgår till 25,8 mnkr. Inga tidigare underskott finns att täcka.
- Vi bedömer att finansiella mål uppnås avseende värdesäkring av kommunens egna kapital, verkliga pensionskostnader täcks, oförändrad skattesats och ökad soliditet. Målet om självfinansiering av investeringar uppnås inte och det är också detta som gör att resultatkrav för god ekonomisk hushållning inte uppnås.
- Någon samlad bedömning av god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv görs inte. Redovisning av måluppfyllelsen för de av Kf antagna styrkortsmålen görs även i år på ett sätt som gör det svårt att bedöma måluppfyllelsen. Det går heller inte att bedöma måluppfyllelsen över tid vilket vi ser som en brist då målen anges vara långsiktiga.

En tydligare redovisning av utvecklingen över tid med mer fokus på vad som återstår för att nå målet och åtgärder för detta skulle underlätta en bedömning av måluppfyllelsen.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning

- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige. Granskningen baseras på nämndernas rapportering till fullmäktige såsom den presenteras i årsredovisningen

Granskningen har utförts enligt god revisionssed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning samt granskning av räkenskapsmaterial.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2016-02-24. Kommunstyrelsen behandlar årsredovisningen 2016-04-06 och fullmäktige 2016-04-25.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningsansvarig.

2.3. *Revisionskriterier*

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen som enligt 8 kap 18 § KL ska godkännas av kommunfullmäktige.

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen
- Kommunal redovisningslag
- Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning
- Fullmäktiges beslut om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i allt väsentligt överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild.

Årets resultat uppgår till 12,3 mnkr (2,7 mnkr f.å.). I resultatet ligger återbetalda försäkringspremier från AFA med 5 mnkr samt en nedskrivning av kvarvarande värde från tidigare ombyggnad av gamla Fornängsskolan (nuvarande Liljestensskolan.)

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt kommunallagens 4 kap skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. I förvaltningsberättelsen återfinns en utvärdering som tar sin utgångspunkt i kommunens resultat. Det är bra men vid utvärdering bör mål för den finansiella ställningen anges. Målen bör vara fleråriga och spegla önskvärt läge och även innefatta den samlade kommunala verksamheten (koncernen).

I dagsläget finns målsättningar kopplade till god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv men vi anser att det är oklart om dessa även är tillämpliga vid utvärdering av kommunens ekonomiska ställning.

Likviditetsplanering skulle kunna vägas in i utvärderingen av den ekonomiska ställningen.

Händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen redovisas på ett tydligt sätt väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Förväntad utveckling

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Kopplingen kan göras tydligare till hur detta kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas enligt KRL 4:1 a, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information. Sjukfrånvaron ökar. Personalförhållande i förhållande till målsättningar inom området kan analyseras mer, inte minst mot bakgrund av ökade sjukskrivningstal.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar delvis en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2.

Analys av resultat och ställning sker uppdelat för kommun (detaljerat genom RK-analys) och per bolag (översiktligt).

Pensionsredovisning

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1.

Upplysningar har även lämnats i årsredovisningen om särskild avtalspension och visstidspensioner i enlighet med RKR 2.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Information om kvalitet och måluppfyllelse finns i viss utsträckning vilket också gäller olika nyckeltal.

Styrning i form av resursfördelning till väsentliga verksamheter beskrivs inte liksom hur uppföljning sker. Uppföljning av intern kontroll ska ske som ett separat ärende men det framgår att nämnderna inte prioriterat den interna kontrollen under året. Kommande årsredovisningar skulle kunna kompletteras med information om verksamheten i de kommunala bolagen varit förenlig med det kommunala ändamålet.

En miljöredovisning finns med i årsredovisningen.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar.

Av själva investeringsredovisningen framgår total budget och utfall samt budget och utfall innevarande år. Den totala investeringsbudgeten uppgår till 114 mnkr. Utfallet uppgår till 61,8 mnkr (37,1 mnkr år 2014). Bra att större

investeringar redovisas över tid med uppgift om totalbudget och år för färdigställande.

3.1.1.3. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas budgetavvikelse uppgår till +13,3 mnkr jämfört med 1,6 mnkr per augusti månad. Kommunstyrelsens överskott (9,1 mnkr) förklaras främst av vakanta tjänster, minskade kapitalkostnader till följd av att budgeterade investeringsmedel ej ianspråktagits fullt ut samt ej utnyttjade tillfälliga budgetposter och ökade intäkter. Barn- och utbildningsnämndens överskott (5,1 mnkr) som främst uppnåts av att elever sökt billigare gymnasieprogram än budgeterat och att det eleverna varit färre än budgeterat. Socialnämndens uppvisar ett underskott (2,9 mnkr) som främst härrör från handikappomsorgen och då främst LSS boende resp. personlig assistans.

Till kommande år rekommenderar vi att under året redovisade prognoser redovisas tillsammans med slutligt utfall med kommentarer till ev. förändringar och beslutade åtgärder.

3.1.2. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av om balanskravet har uppfyllts. Balanskravsresultatet uppgår till 25,8 mnkr med hänsyn taget till nedskrivning Fornängsskolan. Inga realisationsvinster finns att avräkna. Avstämning av årets resultat enligt balanskravets bestämmelser har skett enligt 4 kapitlet i kommunal redovisningslag. Inga tidigare underskott finns att återställa.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

3.1.3.1. Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2015:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2015	Utfall 2015	Måluppfyllelse – bedömning
Värdet för kommunens egna kapital säkerställs.	Årets resultat uppgår till 12,3 mnkr vilket överstiger ett resultatkrav på 0,3 mnkr för att värdet	Målet uppnås.

Verkliga pensionskostnader täcks.	Resultatkravet för att uppnå målet är 4,2 mnkr vilket ska jämföras med slutligt resultat på 12,3 mnkr	<i>Målet uppnås.</i>
Självfinansiering av investeringar uppnås.	Årets investeringar uppgår till 61,8 mnkr och tillsammans med investeringar för åren 2012-2014 krävs ett resultat på 47,1 mnkr för 2015	<i>Målet uppnås inte.</i>
Oförändrad skattesats		<i>Målet uppnås.</i>
Soliditeten inkl. pensionsförpliktelser ska vara positiv och förbättras.	Soliditeten uppgår till 7,5 % och ökar med 3,2 %.	<i>Målet uppnås.</i>

Vi instämmer i Kommunstyrelsens bedömning avseende måluppfyllelsen för de finansiella målen. Om målet vad avser egenfinansiering av investeringar kvarstår så vore det värdefullt att se hur man långsiktigt planerar att nå detta mål som bedöms viktigt för god ekonomisk hushållning.

3.1.3.2. Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har antagit 11 st styrkortsmål vilka redovisas i årsredovisningen. Målen är i flertalet fall inte mätbara och i dokumentet anges ”*Målen är långsiktiga och uppföljningen görs med beaktande av att det dock krävs ett långsiktigt arbete att nå dem. Styrkortsmålen ska stimulera till ett utvecklings- och förändringsarbete i verksamheten. Kraven på objektiv mätbarhet i styrkortsmålen har ändrats till förmån för en fortlöpande och engagerande diskussion hur man bäst når målen*”.

För vart och ett av målen ges exempel på vad verksamheten vill uppnå i sina utvecklingsplaner. Det ges också exempel på resultat som verksamheten ansett har nåtts under 2015.

Varje sektor anges göra en samlad bedömning av måluppfyllelsen för varje styrkortsmål utifrån en skala 1 – 4 där 1 är mycket låg måluppfyllelse.

Kommentarer kring åtgärder vid bristande måluppfyllelse lämnas delvis men kan vidareutvecklas avseende orsak, vidtagna åtgärder och uppföljning av vidtagna åtgärder.

Av den redovisade måluppfyllelsen noterar vi att det inte görs en samlad bedömning av måluppfyllelsen utan det anges att den pendlar. Det långsiktiga arbete som anges ovan borde i så fall enligt vår mening innebära att det gick att utläsa utvecklingen över tid. En utveckling av måluppföljningen är enligt vår uppfattning nödvändig för att få underlag för att bedöma god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv.

Någon form av indikatorer bör införas och viktning av dessa bör övervägas liksom koppling till ansvarig nämnd för respektive mål.

3.1.4. Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Uppföljning av nämndernas verksamhet sker i årsredovisningen men utan koppling till uppdrag och egentligt resultat. Redovisningen sker på en detaljerat och enligt vår uppfattning alltför detaljerad nivå samt utan tillräcklig koppling till uppdrag och mål för året. Enligt vår bedömning är inte uppföljningen helt ändamålsenlig.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och upprättad i enlighet med god redovisningssed. Resultaträkningen ger en rättvisande bild av årets resultat.

- Årets resultat (12,3mnkr) påverkas av flera poster av engångskaraktär såsom:
 - Nedskrivning Fornängsskolan - 13,5 mnkr
 - Återbetalning av AFA försäkringsmedel + 5,0 mnkr
- Vi har stickprovsmässigt granskat årets periodiseringar utan väsentliga anmärkning.

3.2.2. Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulder är fullständigt redovisade, existerar, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar. Noter finns i tillräcklig omfattning. Kassaflödesanalysen överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden.

Sammanhållen förvaltningsberättelse i enlighet med RKR 8.2 upprättas inte. Särskilda upplysningar enligt denna rekommendation kan även vidareutvecklas, t.ex. avseende en analys av den ekonomiska utvecklingen i företagen, bl. a innehållande en bedömning av affärs- och marknadsrisker samt finansiella risker.

3.2.5. Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

Avvikelse från gällande rekommendationer redovisas öppet i årsredovisningen under rubriken "redovisningsprinciper".

2016-03-24

Karin Johansson
Projektledare

Hans Axelsson
Uppdragsansvarig

